

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Václavem Kočkou-Amortem ve věci

žalobce: X., narozený dne X.
t. č. X.

proti
žalované: Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy
sídlem Kaplanova 2055/4, 148 00 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 1. 2023, č. j.: KRPA-32296-16/ČJ-2023-000022-ZZC

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 25. 1. 2023, č. j.: KRPA-32296-16/ČJ-2023-000022-ZZC, se zrušuje.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou zaslanou Městskému soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 25. 1. 2023, č. j.: KRPA-32296-16/ČJ-2023-000022-ZZC, jímž byl žalobce podle ustanovení § 129 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (dále jen „z.p.c.“), zajištěn za účelem předání podle přímo použitelného právního předpisu Evropské unie (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, dále jen „Dublinské nařízení“), a to na dobu 30 dnů ode dne omezení osobní svobody.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce v žalobě namítal, že žalovaná nezohlednila dostatečně žalobcovu zvláštní zranitelnost jako HIV-pozitivního trans muže; v napadeném rozhodnutí není o uvedeném ani zmínka, ač to žalobce žalované sdělil, rozhodnutí též vůbec nehovoří o možné zranitelnosti, nešetření povinnosti zohlednit zranitelnost přitom může vést k porušení čl. 3 a 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), danou povinnost dovozuje též Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“), jedná se konkrétně o rozsudek ze dne 18. 8. 2022, č. j.: 1 Azs 218/2021 – 71, nezabývání se možnou zranitelností zakládá vadu nepřezkoumatelnosti, zranitelné přitom jsou jak HIV-pozitivní osoby, tak i osoby řadící se mezi LGBT, bylo povinností žalované zjistit, zda lze žalobce kvůli jeho nemoci vůbec zajistit a poté se zaměřit na zdravotní péči v zajišťovacím zařízení, před zajištěním bylo třeba provést odborné lékařské posouzení. Rovněž nebyla dostatečně zohledněna zvláštní opatření dle ustanovení § 123b z.p.c.; nebylo nutné jej zajistit, stačilo využít mírnější opatření, která byla do zákona vložena právě pro zohlednění situace zranitelných osob, pro posouzení přiměřenosti jeho zajištění je zásadní postavení zranitelné osoby, možnost uložení zvláštních opatření měla být s ohledem na žalobcovy poměry posouzena pečlivěji; nebylo přihlédnuto k tomu, že přišel sám na policejní stanici, nemožnost uložit zvláštní opatření byla odůvodněna jen neoprávněným pobytem, v takovém případě by ale zvláštní opatření nemohla být uložena nikdy; ani při úvaze o uložení zvláštních opatření nebyla reflektována jeho zranitelnost jako HIV-pozitivního trans muže, mělo být využito zvláštní opatření dle ustanovení § 123b odst. 1 písm. d) z.p.c. a měl být umístěn do pobytového střediska. Žalovaná se nedostatečně vypořádala i s realizovatelností účelu zajištění, kterým je jeho předání do X.; žalovaná hovoří o neexistenci systémových nedostatků X. azylovém řízení, ale skutkový stav nezjistila řádně ani si neopatřila aktuální informace o X. azylovém řízení.
3. Na základě výše uvedeného žalobce navrhl napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

4. Žalovaná se k žalobě vyjádřila, když po rekapitulaci dosavadního průběhu řízení a žalobních námitek vyslovila s žalobou nesouhlas. S ohledem na žalobcovu možnou zranitelnost bylo vypracováno odborné lékařské posouzení, podle něž je žalobce možno zajistit, k zajištění bylo přistoupeno až poté, v zajišťovacím zařízení je žalobce pod neustálým dozorem, má zde k dispozici běžnou lékařskou péči, na doporučení ošetřujícího lékaře může být vyšetřen v kterémkoliv specializovaném lékařském zařízení, jeho zdravotní stav zajištění nevyklučoval, žalobce není zranitelnou osobou; posouzení možnosti uložení zvláštní opatření bylo řádné, neoprávněným pobytem si žalobce zapříčinil nedůvěryhodnost, kvůli níž ho bylo nutno zajistit; je obecně známé, že X. azylové řízení systémovými nedostatky netrpí, žalovaná se jejich existencí řádně zabývala, pochyby nevyplývají ani z aktuálních informací. Žalobu navrhla žalovaná zamítnout.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

IV. Obsah správního spisu

5. Ze správního spisu bylo zjištěno, že dne X. se žalobce dostavil na policii, dle cestovního dokladu neměl v dané době platné vízum, poslední platné vízum bylo X., jehož platnost skončila dne X., X. má požádáno o azyl; následně byl policií téhož dne zajištěn (úřední záznam ze dne X., č. j.: KRPA-32296-1/ČJ-2023-000022).
6. Ve správním spisu je též karta s žalobcovými osobními údaji, která má být průkazem žadatele o mezinárodní ochranu X., platná do X.
7. Po vyšetření lékařem byla konstatována schopnost absolvování policejních úkonů i umístění v policejní cele, ve vztahu k žalobci nebyla stanovena žádná lékařská doporučení (zpráva Ústavu soudního lékařství 2. LF UK).
8. Jelikož se žalobce cítil od pasu nahoru jako žena a od pasu dolů jako muž, při osobní prohlídce na jeho žádost vrchní část jeho těla prohlížela policistka a spodní část těla prohlížel policista (úřední záznam ze dne 24. 1. 2023, č. j.: KRPA-32296-13/ČJ-2023-000022).
9. Dne 25. 1. 2023 vydala žalovaná žalobou napadené rozhodnutí.
10. Správní orgány měly k dispozici údaje o žalobcově trans genderové identitě i HIV pozitivitě (potvrzení požadavku na umístění klienta do zajišťovacího zařízení ze dne 25. 1. 2023, č. j.: UT-02618/2023).
11. Dále bylo zjištěno, že žalobce žádal o azyl X. dne X. a X. dne X. (úřední záznam ze dne 26. 1. 2023, č. j.: KRPA-32296-25/ČJ-2023-000022-ZZC).
12. Rozhodnutím žalované ze dne 13. 2. 2023, č. j.: KRPA-32296-28/ČJ-2023-000022-ZZC, bylo žalobci prodlouženo zajištění o 23 dnů.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

13. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu podle ustanovení § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
14. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože postupoval dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.
15. Podle ust. § 129 odst. 1 z.p.c. *nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování, policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 nebo přímo použitelného právního předpisu Evropské unie; policie na dobu nezbytně nutnou zajistí i prováděného cizince v případě, že jeho průvoz nelze z objektivních důvodů dokončit bez nutné přestávky.*
16. Podle ust. § 129 odst. 3 z.p.c. *nelze-li předání cizince nebo dokončení jeho průvozu uskutečnit ve lhůtě do 48 hodin, a jde-li o průvoz leteckou cestou podle § 152 ve lhůtě do 72 hodin, policie v řízení o zajištění cizince za účelem jeho předání nebo průvozu vydá rozhodnutí, které je prvním úkonem v řízení. Odvolání, obnova řízení ani přezkumné řízení nejsou přípustné.*

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

17. Podle ust. čl. 3 Úmluvy *nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.*
18. Podle ust. čl. 5 odst. 4 Úmluvy *každý, kdo byl zbaven svobody zatčením nebo jiným způsobem, má právo podat návrh na řízení, ve kterém by soud urychleně rozhodl o zákonnosti jeho zbavení svobody a nařídil propuštění, je-li zbavení svobody nezákonné.*
19. Podle ust. čl. 28 odst. 4 Dublinského nařízení *pokud jde o podmínky zajištění a záruky vztahující se na zajištěné osoby, použijí se na provádění přemístění do příslušného členského státu články 9, 10 a 11 směrnice 2013/33/EU.*
20. Podle ust. čl. 11 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. 6. 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (přepřacované znění), (dále jen „přijímací směrnice“):
Hlavním zájmem vnitrostátních orgánů by mělo být zdraví, včetně zdraví duševního, zajištěných žadatelů, kteří jsou zranitelnými osobami.
Jsou-li zajištěny zranitelné osoby, členské státy zajistí, aby byly tyto osoby pravidelně kontrolovány a aby se jim dostávalo odpovídající podpory s přihlédnutím k jejich konkrétní situaci včetně jejich zdravotního stavu.
21. Podle ust. čl. 21 přijímací směrnice *členské státy zohlední ve vnitrostátních právních předpisech provádějících tuto směrnici zvláštní situaci zranitelných osob, například nezletilých osob, nezletilých osob bez doprovodu, zdravotně postižených osob, starších osob, těhotných žen, osamělých rodičů s nezletilými dětmi, obětí obchodování s lidmi, osob trpících závažnou chorobou, osob s duševní poruchou a osob, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jiným formám hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, jako jsou oběti ženské obřízky.*
22. Soud předně zdůrazňuje, že je velmi podstatné, zda je žadatel zranitelnou osobou. Žalobce byl zajištěn dle § 129 z.p.c., který provádí čl. 28 Dublinského nařízení. V čl. 28 odst. 4 Dublinského nařízení se nachází odkaz na čl. 11 přijímací směrnice, podle kterého by mělo být hlavním zájmem státních orgánů zdraví zajištěných zranitelných osob, těmto osobám má být zaručeno zvláště ohleduplné zacházení. Další právní argument pro posuzování zranitelnosti lze nalézt v Úmluvě, neboť nešetřením zranitelnosti osob může dojít k porušení čl. 5 nebo až čl. 3 Úmluvy.
23. Z uvedeného vyplývá, že by státní orgány měly zranitelnost zajištěných osob zkoumat a reflektovat, a to platí především pro situaci, kdy získají o možné zranitelnosti vážné indicie. Ve výčtu typových zranitelných osob v čl. 21 přijímací směrnice, který je demonstrativní, jsou výslovně jmenovány osoby trpící závažnou chorobou; dle soudu by ale mezi osoby náchylné ke zranitelnosti mohly patřit i příslušníci sexuálních menšin včetně osob s trans genderovou identitou (především patří-li i do jiné potenciálně zranitelné skupiny, např. právě osob se zdravotními obtížemi).
24. V případě žalobce měla žalovaná dostatečné informace o tom, že se jedná o osobu HIV pozitivní i s trans genderovou identitou. Přestože protokol o podání vysvětlení, v němž žalobce tyto skutečnosti sdělil, nelze dle ustanovení § 137 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, použít jako důkazní prostředek, normy vnitrostátního práva musí ustoupit mezinárodním závazkům (čl. 10 Ústavy), zvláště když jde o tak zásadní ustanovení jako jsou čl. 3 a 5 Úmluvy. Krom toho status žalobce vyplývá i z jiných

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

dokumentů obsažených ve správním spisu, mj. z potvrzení požadavku na umístění klienta do zajišťovacího zařízení ze dne 25. 1. 2023, č. j.: UT-02618/2023.

25. Nakažení HIV a následné onemocnění AIDS patří mezi nejzávažnější, smrtelné choroby vyžadující mimořádnou lékařskou péči. Za situace, kdy žalovaná o této skutečnosti věděla a bylo jí známo i žalobcovo postavení osoby s trans genderovou identitou, bylo její povinností posoudit, zda je žalobce zranitelnou osobou a zda je s ohledem na uvedené zajistitelný (k tomu je třeba zkoumat nejen žalobce jako osobu, ale i podmínky zajištění včetně přístupu k lékařské péči).
26. K nutnosti zkoumat zranitelnost zajišťované osoby, jejíž nakažení HIV je správním orgánům známo, se velmi podrobně vyslovil NSS v rozsudku ze dne 18. 8. 2022, č. j.: 1 Azs 218/2021 – 71, s následujícím závěrem: „*Při rozhodování o zajištění tedy musí správní orgán posoudit, zda nejedná se zranitelnou osobou. K tomu by měl dojít na základě informací, které má v době rozhodování k dispozici. Pokud se správní orgán během řízení dozví, že jedná s osobou, která trpí vážnou nemocí, měl by danou informaci vnímat jako „výstražnou červenou kontrolku“ s nápisem: potenciálně zranitelná osoba. Zranitelnost osoby sama o sobě nevylučuje možnost jejího zajištění za účelem správního vyhoštění (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2022, č. j. 2 Azs 235/2021 - 54, odst. 20). Představuje ale významnou skutečnost, která má vliv na posouzení, zda existuje vhodnější alternativa k zajištění (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019 - 6, odst. 28). V případech, kde z dostupných informací vyplývá, že by se mohlo jednat o zranitelnou osobu, se správní orgán musí v rozhodnutí vypořádat s tím, zda se o zranitelnou osobu skutečně jedná, nebo ne.*“
27. Žalovaná se tudíž měla v rozhodnutí explicitně vypořádat se statutem žalobce jako potenciálně zranitelné osoby; protože tak neučinila, způsobila tím nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s.r.s.).
28. S tím souvisí i druhý žalobní bod, v němž je namítáno nedostatečné posouzení zvláštních opatření. Zodpovězení otázky zranitelnosti žalobce představuje klíčový předpoklad pro zkoumání aplikovatelnosti zvláštních opatření. Žalovaná se však zranitelnosti žalobce nikterak nevěnovala, proto zatížila napadené rozhodnutí nepřezkoumatelností i v daném ohledu. Vada nepřezkoumatelnosti zde navíc bránila soudu, aby žalobní bod posoudil důkladněji. Charakter a hloubka posouzení zvláštních opatření, které by soud byl povinen přezkoumat, zcela kardinálně závisí na předchůdné otázce po zranitelnosti žalobce, která však zodpovězena nebyla. Ve výše citovaném rozsudku ze dne 18. 8. 2022, č. j.: 1 Azs 218/2021 – 71, NSS k zohlednění zranitelnosti při úvaze o alternativách zajištění závěrem sdělil: „*Žalovaný ani městský soud nevzali v potaz, že by stěžovatelka mohla být zranitelnou osobou, což by mělo vliv na posouzení možného využití zvláštních opatření namísto zajištění, a nedostatečně posoudili otázku alternativ k zajištění.*“ Rovněž druhou žalobní námitku, ve své podstatě provázanou s námitkou první, tak shledal soud důvodnou.
29. Třetí žalobní bod týkající se realizovatelnosti účelu zajištění, tj. předání žalobce do X., soud důvodným neshledal. Žalobce konkrétně namítal nedostatečné posouzení systémových nedostatků X. azylovém řízení (ve smyslu ustanovení čl. 3 odst. 2 Dublinského nařízení).
30. Soud v této souvislosti poukazuje na judikaturu NSS, který se opakovaně vyjádřil k míře, v jaké se správní orgán musí zabývat otázkou systémových nedostatků azylového řízení ve státě, do kterého má být cizinec předán. Základem je přitom rozsudek Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

rozšířeného senátu NSS ze dne 17. 4. 2018, č. j.: 4 Azs 73/2017 - 29, publ. pod č. 3773/2018 Sb. NSS, ve kterém soud uvedl: „Rozhoduje-li správní orgán o zajištění cizince za účelem jeho předání do jiného členského státu, je povinen i přes poměrně krátkou dobu (žalovaná o případném zajištění cizince musí rozhodnout do 48 hodin od prvotního omezení na svobodě) se s ohledem na naplnění účelu zajištění a možnou dobu trvání omezení osobní svobody zabývat z úřední povinnosti otázkou faktické a právní uskutečnitelnosti takového předání, tj. i otázkou případných systémových nedostatků azylového řízení ve státě, do kterého má být cizinec předán. Právě uvedené nicméně nelze chápat tak, že by správní orgány musely v každém jednotlivém rozhodnutí o zajištění podle § 129 zákona o pobytu cizinců výslovně zdůvodňovat, zda ve státě (státech), kam má být cizinec předán, k těmto nedostatkům v rámci azylového řízení dochází či nedochází. Pokud účastník řízení systémové nedostatky v řízení o zajištění nenamítal a správní orgán poté, co se touto otázkou zabýval, dospěl k závěru, že k takovým nedostatkům ve státě předání nedochází, případně o nich nepanují ani důvodné pochybnosti, není nutné, aby své úvahy na dané téma v odůvodnění rozhodnutí výslovně uváděl (obdobně ve vztahu k nicotnosti viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 1 Azs 12/2003 - 48, č. 319/2004 Sb. NSS, či ve vztahu k prekluzi práva vyměřit daň rozsudek NSS ze dne 20. 8. 2009, č. j. 1 Afs 33/2009 - 124).“ Rozšířený senát rovněž připomněl, že evropský azylový systém je vystavěn na zásadě vzájemné důvěry a vyvratitelné domněnce, že každý členský stát je bezpečnou zemí a dodržuje základní unijní práva (srov. rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 21. 12. 2011, C-411/10 a C-493/10, ve věci N. S. a dalších), přičemž s ohledem na tuto zásadu má správní orgán povinnost otázku systémových nedostatků výslovně v rozhodnutí o zajištění vypořádat i bez námítky pouze tehdy, dospěje-li sám k závěru, že takové nedostatky ve státě, kam má být cizinec následně předán existují, případně jsou-li o jejich existenci důvodné pochybnosti.

31. Žalovaná se přitom možnou existencí systémových nedostatků X. v napadeném rozhodnutí zabývala s odkazem na čl. 3 odst. 2 Dublinského nařízení, vycházela přitom z obecně známých informací, dle kterých X. dodržuje standard ochrany lidských práv, a z aktuálních jemu dostupných informací, ze kterých nijak nevyplývá, že by tato země měla s přijímáním cizinců systémové potíže či vykazovala v daném ohledu nedostatky. Konstatovala, že X. patří k ekonomicky vyspělým zemím i mezi demokratické státy s fungujícím právním systémem spojeným s dodržováním práv žadatelů o mezinárodní ochranu, podmínky přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu v daném státě nenesou trhlín, a proto zde nehrozí riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie. Soud považuje odůvodnění napadeného rozhodnutí za zcela dostatečné a přesvědčivé, žalovaná řádně zhodnotila otázku případných systémových nedostatků X. azylového systému, v daném kontextu nebylo důvodné, aby k tomu shromažďovala a analyzovala aktuální podklady či zprávy. O existenci systémových nedostatků X. azylovém řízení totiž nesvědčilo vůbec nic; ani žalobce v průběhu řízení o zajištění (a ostatně ani v žalobě) netvrdil žádné konkrétní skutečnosti, jež by indikovaly opačný závěr.
32. Ze všech výše uvedených důvodů soud na základě ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. žalobou napadené rozhodnutí zrušil.
33. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalovaná neměla ve věci úspěch, proto jí náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalobci náklady nevznikly.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 24. února 2023

JUDr. Václav Kočka-Amort, v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.